

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
Београд
412-15/2024

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел. бр. 13544 датум: 03.6.2024.

НАЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗАМ ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ
МОНИТОРИНГ УСТАНОВА У КОЈИМА СЕ НАЛАЗЕ ЛИЦА ЛИШЕНА СЛОБОДЕ
МОНИТОРИНГ ПОЛИЦИЈСКИХ УПРАВА И СТАНИЦА

**Извештај о посети
Полицијској управи у Нишу-
седиште**

Београд, јун 2024. године

1. УВОД

1.1. МАНДАТ НАЦИОНАЛНОГ МЕХАНИЗМА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ ТОРТУРЕ

Законом о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака¹ прописано је да Национални механизам за превенцију тортуре (НПМ) обавља посете установама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе, у циљу одвраћања државних органа и службених лица од било каквог облика мучења или било ког другог облика злостављања, као и ради усмеравања државних органа ка стварању смештајних и осталих животних услова у установама у којима се смештају лица лишена слободе у складу са важећим прописима и стандардима.

НПМ има право: на несметан, ненајављен и свакодобан приступ свим установама и свим просторијама у којима се налазе или се могу налазити лица лишена слободе; да насамо разговара са тим лицима и са службеним лицима, која су обавезна да сарађују тим поводом, као и са свим осталим лицима која могу имати информације значајне за поступање према лицима лишеним слободе; на приступ свој документацији која се односи на та лица; да надлежним органима даје препоруке у циљу побољшања начина поступања према лицима лишеним слободе и унапређења услова у којима се она задржавају или затварају. По обављеним посетама, НПМ сачињава извештаје које доставља посећеним установама. Након тога, НПМ одржава стални дијалог са посећеном установом, као и органом у чијем је саставу та установа, у циљу отклањања утврђених недостатака који могу довести до појаве тортуре, нељудског или понижавајућег поступања.

У члану 2а Закона одређено је да Заштитник грађана обавља послове НПМ и да у обављању тих послова сарађује са омбудсменима аутономних покрајина и удружењима чијим је статутом предвиђени циљ удруживања унапређење и заштита људских права и слобода, у складу са законом.

У институцији Заштитника грађана формирана је посебна организациона јединица Одељење националног механизма за превенцију тортуре, која обавља стручне послове НПМ.

Заштитник грађана и Покрајински омбудсман АП Војводине су потписали Меморандум о сарадњи у обављању послова НПМ,² којим је предвиђено је да ће Покрајински омбудсман активно учествовати у посетама мониторинг тима НПМ установама у којима су смештена лица лишена слободе, а које се налазе на територији АП Војводине.

На основу спроведеног јавног позива,³ Заштитник грађана је изабрао удружења са којима ће остваривати сарадњу у обављању послова НПМ и то: Комитет правника за људска права, Виктимолошко друштво Србије, Центар за интеграцију младих, Хелсиншки одбор за људска права у Србији, Одбор за људска права Ваљево и Кликаktiv – Центар за развој социјалних политика.

¹ "Сл. лист СЦГ – Међ. уговори", бр. 16/05 и 2/06 и "Сл. гласник РС – Међ. уговори", бр. 7/11.

² Потписан 12. децембра 2011. год.

³ Објављен у "Сл. гласнику РС", бр. 82/22.

1.2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПОСЕТИ

УСТАНОВЕ	Полицијска управа у Нишу: седиште ПУ Ниш
ВРЕМЕ ПОСЕТЕ	22. март 2024. године
ОСНОВ ПОСЕТЕ	Послови НПМ, у складу са чланом 2а Закона о ратификацији Опционог протокола уз Конвенцију против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака
ВРСТА ПОСЕТЕ	Тематска посета
ЦИЉ ПОСЕТЕ	Праћење поступања по препорукама Европског комитета за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања (ЦПТ)
НАЈАВА ПОСЕТЕ	Ненајављена посета
ПОСЕТУ ОБАВИО	Заштитник грађана
САСТАВ ТИМА	др Наташа Тањевић, заменица заштитника грађана Ивана Босиљчић, Стручна служба Заштитника грађана

1.3. ТОК ПОСЕТЕ

У уводном разговору са полицијским старешинама представљен је тим НПМ и циљ посете. Потом су чланови тима од полицијских службеника у Одељењу криминалистичке полиције и у Дежурној служби прибавили информације од значаја за предмет овог извештаја и остварили увид у релевантну документацију.

Пре посете седишту ПУ Ниш, тим НПМ је у КПЗ Ниш, у Одељењу притвора обавио ненадзиране разговоре са појединим притвореним лицима на околности поступања полиције према њима приликом лишења слободе, задржавања и примене полицијских овлашћења. Том приликом тим НПМ је посебно водио рачуна о томе да међу лицима која су са списка притворених лица изабрана за разговор буду и припадници посебно осетљивих група, као што су малолетна лица, жене, припадници националних мањина и сл.

Такође, како у седишту ПУ Ниш не постоје просторије за задржавање лица, а за задржавање лица до 48 часова⁴ се користе просторије које се налазе у КПЗ Ниш, тим НПМ је обишао наведене просторије у том заводу. У тренутку посете НПМ, затечено је једно задржано лице и са њим је обављен ненадзирани разговор.

1.4. САРАДЊА СЛУЖБЕНИХ ЛИЦА СА ТИМОМ НПМ

Сви полицијски службеници су остварили пуну сарадњу са тимом НПМ и омогућили остваривање мандата НПМ. Члановима тима НПМ су пружене све тражене информације, обилазак просторија за задржавање, као и увид у документацију.

⁴ По Законику о кривичном поступку.

1.5. ПОСЕТА ЦПТ

ЦПТ је у марту 2021. године обавио периодичну посету Републици Србији, а у марту 2023. године *ad hoc* посету, чији је циљ био да испита поступање полиције према лицима лишеним слободе. Чињенично стање које је утврдио приликом посета ЦПТ је изнео у извештајима, у којима је упутио и препоруке које је сматрао неопходним.⁵

Извештаји су достављени Републици Србији, која је након тога доставила своје одговоре на њих.⁶ Извештаји ЦПТ и одговори државе су јавно објављени и доступни на интернет страници ЦПТ.⁷

Током ове посете, НПМ је пратио начин на који је поступљено по препорукама ЦПТ. НПМ је пратио поступање само по оним препорукама које се односе на рад и услове у полицијским управама и њиховим организационим јединицама, односно препоруке чију примену је према оцени НПМ могуће пратити током посета полицијским управама.

2. УТВРЂЕНО СТАЊЕ И ПРЕПОРУКЕ

2.1. ПОСТУПАЊЕ ПО ПРЕПОРУКАМА ЦПТ

ПРЕПОРУКЕ ЦПТ

ЦПТ позива српске власти да осигурају да се свим лицима које је полиција, из било ког разлога, лишила слободе, одобри право да обавесте блиског рођака или трећу страну по свом избору о својој ситуацији од самог почетка лишавања слободе (односно од тренутка када су приведени у полицијску станицу). Даље, притвореним особама треба пружити повратне информације о томе да ли је блиски рођак или неко друго лице обавештено о чињеници њиховог задржавања.⁸

Комитет позива српске власти да обезбеде да свим лицима које је полиција лишила слободе, из било ког разлога, буде дато право да од самог почетка лишења слободе обавесте о својој ситуацији блиског рођака или трећу страну по свом избору (односно од момента привођења у полицијску станицу). Даље, притвореним лицима треба дати повратну информацију о томе да ли је блиски рођак или неко друго лице обавештено о чињеници њиховог притвора, а одрицање од обавештења треба да буде прописно евидентирано у евиденцији притвора.⁹

НАЛАЗ НПМ:

Задржаним лицима се омогућава да о свом лишењу слободе обавесте блиску особу тако што сами обаве телефонски позив са службеног или личног телефона у присуству

⁵ Извештај Влади Србије о посети Србији коју је извршио Европски комитет за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања (ЦПТ) од 9. до 19. марта 2021. год, ЦПТ/Инф (2022) 03 (Србија: Посета 2021); Извештај Влади Србије о посети Србији коју је извршио Европски комитет за спречавање мучења и нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања (ЦПТ) од 21. до 30. марта 2023. год, ЦПТ/Инф (2024) 04 (Србија: Посета 2023).

⁶ Одговори и коментари надлежних власти Републике Србије на Извештај ЦПТ поводом пете периодичне посете Републици Србији спроведене у периоду од 9. до 19. марта 2021. године, ЦПТ/Инф (2022) 04 (одговор државе); Одговори власти Републике Србије на Извештај ЦПТ о посети Републици Србији спроведеној у периоду од 21. до 30. марта 2023. године, ЦПТ/Инф (2024) 05 (одговор државе).

⁷ <https://www.coe.int/en/web/cpt/serbia>.

⁸ Србија: Посета 2021, пар. 35.

⁹ Србија: Посета 2023, пар. 30.

полицијских службеника или, пак, полицијски службеници обаве позив у присуству задржаног лица на број телефона који им лице да. Такође, према службеним наводима, у записнике о задржавању се уносе подаци о томе да је лице желело да обавести блиску особу и коју, као и да ли је та особа обавештена и када. Уколико лице не жели да обавести блиску особу о лишењу слободе, то се такође евидентира у записнику о задржавању.

Према наводима полицијских службеника, задржана лица се одмах поучавају о овом праву и могу га и остварити одмах по довођењу у полицијску станицу. У документацији у коју је тим НПМ остварио увид, уочено је да су задржана лица имала могућност да остваре ово право убрзо након лишења слободе.

У записницима о задржавању у које је НПМ остварио увид евидентирано је ко је обавештен и када, а право на обавештавање блиске особе се евидентира одвојено од права на обавештење браниоца.

Наведено су потврдила и притворена лица са којима је тим НПМ обавио ненадзиране разговоре, као и задржано лице затечено у просторијама за задржавање у КПЗ Ниш у време посете НПМ, а која су навела да им је омогућено да о свом лишењу слободе обавесте блиску особу по избору непосредно након лишења слободе.

ПРЕПОРУКЕ ЦПТ

ЦПТ позива српске власти да предузму кораке како би се осигурало да се право на приступ адвокату примењује ефикасно од самог почетка лишавања слободе од стране полиције. Даље, време у којем су полицајци контактирали адвоката по службеној дужности (или приватног адвоката) и када је конкретан адвокат био одређен и присуствовао у полицијској станици требало би да буде јасно назначено у притворским регистрима. Притвореницима се такође мора пружити прилика да разговарају са својим адвокатом насамо.¹⁰

Комитет позива српске власти да предузму кораке како би осигурали да се право на приступ адвокату ефикасно примењује од самог почетка лишавања слободе од стране полиције и да се спроводи у пракси, у светлу горе наведених напомена.¹¹

НАЛАЗ НПМ:

Лицима лишеним слободе се омогућава да, непосредно по доласку у службене просторије полиције, позову браниоца по свом избору, а у случајевима обавезне одбране, уколико не желе или не могу да ангажују браниоца по сопственом избору, одређује им се бранилац по службеној дужности позивањем Кол центра Адвокатске коморе.

Наведено је потврђено увидом у решења о задржавању и записнике о задржавању лица. Лица задржана у прекршајном поступку или у складу са прописима о безбедности саобраћаја на путевима, по правилу, не желе да ангажују браниоца, а сва лица задржана у кривичном поступку су имала или изабраног браниоца или им је постављен бранилац по службеној дужности.

Записници о задржавању садрже податке о томе да ли је бранилац ангажован, његово/њено име и презиме и време када је контактиран, када је приступио задржаном лицу и када је обавио разговор са лицем. Према подацима из записника о задржавању

¹⁰ Србија: Посета 2021, пар. 36.

¹¹ Србија: Посета 2023, пар. 31.

у које је НПМ остварио увид, адвокати су убрзо дошли у полицијску станицу, најчешће у року од пола сата-сат од тренутка позива.

Према наводима криминалистичких инспектора, када се грађанин позива у својству осумњиченог, у позиву се наводи и да има право на браниоца. Такође, уколико се у току прикупљања обавештења од грађанина оцени да се позвани грађанин може сматрати осумњиченим, одмах се поучава о праву да узме браниоца који ће присуствовати његовом саслушању, о делу које му се ставља на терет и да све што изјави може бити коришћено као доказ у кривичном поступку. Осумњиченом се, према наводима криминалистичких инспектора, прво омогућава да ангажује браниоца по свом избору, односно изјашњава се да ли ће изабрати браниоца, а уколико га не изабере, у случају обавезне одбране поставља му се бранилац по службеној дужности.

Када јавни тужилац повери саслушање полицији, користи се образац Записника о саслушању осумњиченог (ЗКП-11). У њему је предвиђено да се унесе податак о томе да је осумњиченом омогућен поверљив разговор са браниоцем који је надзиран само гледањем, а не и слушањем и колико је тај разговор трајао, али не и у ком временском периоду (од кад до кад) је разговор обављен.

Образац Записника о саслушању осумњиченог садржи констатацију да осумњичени пристаје да у предистражном поступку да свој исказ у присуству браниоца. Међутим, претходно није предвиђено уношење података о томе да се осумњичени изричито изјаснио да ли ће узети браниоца по свом избору. Осим што изостанак овог податка може довести до тога да се такав записник о саслушању сматра незаконитим доказом, евидентирање наведеног је од значаја и за проверу каснијих примедби лица, које је примила делегација ЦПТ приликом ранијих посета Републици Србији, да су им адвокати по службеној дужности наметнути од стране полиције.

НПМ је на наведени недостатак већ указао Министарству унутрашњих послова у Извештају о посети Полицијској управи у Смедереву¹² и упутио препоруку да се измени формулар записника о саслушању осумњиченог (ЗКП-11), тако да се у записник уноси и податак о изричитом изјашњењу осумњиченог о томе да ли ће узети браниоца по свом избору, те у овом извештају неће понављати упућену препоруку.

НПМ изражава очекивање да ће Министарство унутрашњих послова остварити сарадњу са јавним тужалаштвом по овом питању, ради измене, односно допуне наведеног обрасца на препоручени начин.

ПРЕПОРУКА ЦПТ

Комитет понавља своју препоруку да српске власти предузму активне кораке да осигурају да полицијски службеници јасно саопште правни статус лица позваних у полицијску станицу у свим фазама испитивања, у складу са члановима 288. и 289. ЗКП. Конкретно, ако постоје елементи који упућују на то да је неко лице осумњичено за кривично дело, разговор треба прекинути, лицу треба дати информативни лист, а разговор треба наставити само у присуству адвоката. Штавише, таква фаза треба да буде предмет аудио и видео снимања (види став 16).¹³

¹² 412-6/2024, дел.бр. 9441 од 11. априла 2024. године.

¹³ Србија: Посета 2023, пар. 34.

НАЛАЗ НПМ:

Када се грађанин позива ради давања обавештења о кривичном делу или учиниоцу у позиву се наводи разлог позивања, у ком се својству позива и упозорење да може бити доведено ако се не одазове на позив, а уколико се ради о осумњиченом наводи се и да има право на браниоца. Уколико се у посебним случајевима, изузетно, лице позива телефоном или електронским путем, инспектор се представља грађанину, саопштава му разлог позивања и својство у којем се позива.

Законик о кривичном поступку не прописује посебна права грађанина који се позива ради давања обавештења нити предвиђа обавештавање грађанина о правима, а нема сметње да позвани грађанин дође са адвокатом. Грађанин обавештења даје добровољно. Ако у току прикупљања обавештења криминалистички инспектор оцени да постоје основи сумње да је позвани грађанин учинилац кривичног дела и да се може сматрати осумњиченим, одмах га обавештава о делу које му се ставља на терет и поучава о праву да се сам брани или да ангажује браниоца који ће присуствовати саслушању. Прикупљање обавештења од грађанина се тада прекида, а даље радње су усмерене на ангажовање браниоца. О томе се обавештава надлежни јавни тужилац који може обавити саслушање осумњиченог, присуствовати саслушању или саслушање поверити полицији. Саслушању осумњиченог приступа се тек када приступи бранилац и обави поверљив разговор са клијентом.

Саслушања се аудио-видео не снимају иако су за то одређене и одговарајуће опремљене посебне просторије.

Пре посете седишту ПУ Ниш, тим НПМ је у КПЗ Ниш, у Одељењу притвора, као што је већ речено, обавио ненадзиране разговоре са појединим притвореним лицима на околности поступања полиције према њима. Том приликом, притворени малолетник изјавио је да је ухапшен крајем јануара, од када се и налази у притвору, а да је након хапшења саслушаван у канцеларији инспектора без адвоката и могућности да га ангажује. Описао је да је саслушање трајало четири сата, да је првих сат времена била присутна социјална радница, која је затим отишла, а његово саслушање настављено још три сата. Према његовим наводима, није упитан да ли жели браниоца, није га ни тражио нити му је постављен бранилац по службеној дужности.

У седишту ПУ Ниш, тим НПМ је увидом у релевантну документацију у конкретном случају уочио да је малолетник ухапшен 31. јануара 2024. године, да је претрес обављен тога дана од 7,40 до 10,20 часова, да је прикупљање обавештења од малолетника започето у 14,00 часова у присуству органа старатељства, и завршено у 18,00 часова, а да је малолетнику у 15,00 часова уручено обавештење о правима у предистражном поступку.

Иако из документације произилази да је малолетник због постојања разлога за одређивање притвора ухапшен у 15,00 часова 31. јануара 2024. године и поучен о праву на браниоца, он није без одлагања спроведен надлежном јавном тужиоцу и нису предузете радње усмерене на ангажовање браниоца, већ је без присуства адвоката у полицији настављено прикупљање обавештења од њега у својству грађанина, о чему је сачињена службена белешка.

1.

УТВРЂЕНО

У ПУ Ниш у појединим случајевима се ухапшени не спроводи без одлагања надлежном јавном тужиоцу и не омогућава му се приступ браниоцу, већ се од њега

прикупљају обавештења од грађанина иако за то нису испуњени законом прописани услови.

РАЗЛОЗИ

Према члану 2. Законика о кривичном поступку¹⁴ поједини изрази употребљени у том законика имају следеће значење: 1) "осумњичени" је лице према коме је због постојања основа сумње да је учинило кривично дело надлежни државни орган у предистражном поступку предузео радњу прописану овим закоником и лице против кога се води истрага;...18) "основана сумња" је скуп чињеница које непосредно указују да је одређено лице учинилац кривичног дела;... 23) "лишење слободе" је хапшење, задржавање, забрана напуштања стана, притвор и боравак у установи који се, у складу са овим закоником, урачунава у притвор;...

Према одредбама члана 288. став 1 и 2. истог законика полиција може позивати грађане ради прикупљања обавештења; у позиву се мора назначити разлог позивања и својство у коме се грађанин позива; принудно се може довести лице које се није одазвало позиву само ако је у позиву било на то упозорено; приликом поступања по одредбама овог члана, полиција не може грађане саслушавати у својству окривљеног, односно испитивати у својству сведока или вештака, осим у случају из члана 289. овог законика.

Према члану 289. истог законика кад полиција прикупља обавештења од лица за које постоје основи сумње да је учинилац кривичног дела или према том лицу предузима радње у предистражном поступку предвиђене овим закоником, може га позивати само у својству осумњиченог; у позиву ће се осумњичени упозорити да има право да узме браниоца; ако полиција у току прикупљања обавештења оцени да позвани грађанин може бити сматран осумњиченим, дужна је да га одмах поучи о правима из члана 68. став 1. тач. 1) и 2) овог законика и о праву да узме браниоца који ће присуствовати његовом саслушању; о поступању у смислу одредби ст. 1. и 2. овог члана, полиција ће без одлагања обавестити надлежног јавног тужиоца; јавни тужилац може обавити саслушање осумњиченог, присуствовати саслушању или саслушање поверити полицији; ако осумњичени пристане да да исказ, орган који обавља саслушање ће поступити у складу са одредбама овог законика о саслушању окривљеног под условом да су пристанак осумњиченог да буде саслушан и његов исказ током саслушања дати у присуству браниоца; **записник о овом саслушању се не издваја из списка и може се користити као доказ у кривичном поступку**; ако јавни тужилац није присутан саслушању осумњиченог, полиција ће му без одлагања доставити записник о саслушању.

Према члану 291. истог законика, полиција може неко лице ухапсити ако постоји разлог за одређивање притвора (члан 211.), али је дужна да такво лице без одлагања спроведе надлежном јавном тужиоцу. Приликом довођења, полиција ће јавном тужиоцу предати извештај о разлозима и о времену хапшења. Ухапшени мора бити поучен о правима из члана 69. став 1. овог законика. Ако је због неотклоњивих сметњи спровођење ухапшеног трајало дуже од осам часова, полиција је дужна да јавном тужиоцу овакво закашњење посебно образложи, о чему ће јавни тужилац сачинити службену белешку. Јавни тужилац ће у белешку унети и изјаву ухапшеног о времену и месту хапшења.

Према члану 293. истог законика **јавни тужилац дужан је да ухапшеног који му је доведен поучи о правима из члана 69. став 1. овог законика и да му омогући да у његовом присуству, уз коришћење телефона или другог електронског преносиоца порука обавести браниоца непосредно или посредством чланова породице или трећег лица чија истоветност јавном тужиоцу мора бити откривена, а ако је потребно и помогне му да нађе браниоца**; ако ухапшени не обезбеди присуство браниоца у року од 24 часа од када му је то у смислу става 1. овог члана омогућено или изјави да не жели да узме браниоца, јавни

¹⁴ „Службени гласник РС“, број 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014, 35/2019, 27/2021 - одлука УС и 62/2021 - одлука УС.

тужилац је дужан да га без одлагања саслуша; ако у случају обавезне одбране (члан 74.) ухапшени не узме браниоца у року од 24 часа од часа кад је поучен о овом праву или изјави да неће узети браниоца, поставиће му се бранилац по службеној дужности; одмах после саслушања, јавни тужилац ће одлучити да ли ће ухапшеног пустити на слободу или ће судији за претходни поступак предложити одређивање притвора; на захтев ухапшеног или његовог браниоца, члана породице ухапшеног или лица са којим ухапшени живи у ванбрачној или другој трајној заједници живота, или по службеној дужности, јавни тужилац може одредити лекарски преглед ухапшеног; одлуку о одређивању лекара који ће обавити преглед и записник о саслушању лекара јавни тужилац ће приложити списима.

Према члану 49. Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица¹⁵ малолетник мора имати браниоца приликом првог саслушања, као и током читавог поступка; ако сам малолетник, његов законски заступник или сродници не узму браниоца, њега ће по службеној дужности поставити судија за малолетнике; бранилац малолетника може бити само адвокат који је стекао посебна знања из области права детета и преступништва младих.

Према члану 61. истог закона малолетник се не може задржати у смислу члана 229. Законика о кривичном поступку¹⁶.

Према члану 65. став 1. истог закона судија за малолетнике сам одређује начин извођења појединих радњи држећи се при том одредаба овог закона и Законика о кривичном поступку у мери која обезбеђује права окривљеног на одбрану, права оштећеног и прикупљање доказа потребних за одлучивање.

Према члану 17. став 1. Правилника о начину и условима примене полицијских овлашћења према малолетним лицима, малолетник за кога постоји основ сумње да је учинилац кривичног дела и према коме се предузимају радње у предистражном поступку, може бити задржан на месту извршења кривичног дела до доласка јавног тужиоца за малолетнике, а не дуже од шест часова.

Прикупљање обавештења од малолетног лица у својству грађанина, обавља полицајац за малолетнике обавезно у присуству лица из члана 3. става 3. овог правилника; о прикупљеном обавештењу сачињава се службена белешка о обавештењу примљеном од грађана коју потписује полицајац за малолетнике; на захтев малолетног и лица из члана 3. става 3. овог правилника полицијски службеник издаће копију службене белешке.

Саслушање малолетника у својству осумњиченог обавља полицајац за малолетнике када му ово овлашћење повери јавни тужилац за малолетнике. Саслушању малолетника обавезно присуствују бранилац и лица из члана 3. става 3. овог правилника.

Након саслушања малолетника, полицајац за малолетнике сачињава записник о саслушању, који потписују полицајац за малолетнике, јавни тужилац за малолетнике уколико је присуствовао саслушању, малолетник, бранилац малолетника и лица из члана 3. става 3. овог правилника.¹⁷

¹⁵ „Службени гласник РС“, број 85/2005.

¹⁶ Законик о кривичном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 70/2001, 68/2002, „Службени гласник РС“, бр. 58/2004, 85/2005), који је важио на дан ступања на снагу Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица, у члану 229. прописивао је изузетну могућност да орган унутрашњих послова задржи ухапшеног, као и осумњиченог, ради прикупљања обавештења или саслушавања најдуже 48 сати од часа лишења слободе, односно одазивања на позив, с тим да осумњичени мора имати браниоца чим орган унутрашњих послова донесе решење о задржавању.

¹⁷ Члан 18. Правилника о начину и условима примене полицијских овлашћења према малолетним лицима, „Службени гласник РС“, број 83/2019.

Налази из посете 2021. показују да правни оквир који омогућава приступ адвокату како се тренутно примењује не делује као заштита од злостављања. Многе особе су изјавиле да су се са адвокатима виђале тек након што су полицијским инспекторима дале изјаву у време потписивања одлуке о притвору. Притворена лица су у неким случајевима тврдила да је њиховим адвокатима физички онемогућен приступ канцеларијама инспектора и да су држали у ходнику полицијске станице. Даље, велика већина саговорника изјавила је да није имала могућност да одржи поверљиви разговор са својим адвокатима пре састанка са тужиоцем (у складу са чланом 68. ЗКП) или пре саслушања о потврђивању пред судијом за прелиминарни поступак. Сходно томе, није изненађујуће што регистри и лични досијеи које је делегација прегледала нису показали знакове ланца догађаја који се односе на приступ адвокату, као што је захтев за виђење адвоката, контактирање адвоката, присуство адвоката у полицијској станици, што је све јасно прописано законом. Стога, српске власти морају уложити додатне напоре како би осигурале да се притворена лица у пракси могу састати са адвокатом од самог почетка притвора, без непотребног одлагања.¹⁸

У складу са члановима 68. и 69. ЗКП, ухапшено лице/осумњичени има право на браниоца по сопственом избору, као и адвоката по службеној дужности именованог преко листе одговарајуће адвокатске коморе, на поверљив разговор са истим (само уз визуелни надзор) и да током испитивања буде присутан бранилац. Што се тиче тачног тренутка када право на приступ адвокату ступа на снагу, полиција је дужна да лицима лишеним слободе у тренутку доношења решења о привременом задржавању (тј. два сата формалног лишења слободе). Конкретно, члан 87. Закона о полицији прописује да се полиција мора уздржати од сваке радње (укључујући саслушање осумњиченог) док адвокат не стигне у полицијску станицу. На почетку посете, високи представници српске полиције обавестили су делегацију да се формално испитивање може обавити само пред тужиоцем и да само у почетним фазама притварања осумњиченог могу да спроводе такозване активности прикупљања информација. Као што је поменуто у ставу 13, такви разговори за прикупљање информација често би могли ескалирати у активности које доводе до психичке и физичке принуде осумњичених како би их се навело да дају информације полицији о одређеном кривичном делу или другим сродним случајевима. Као што је поменуто у ставу 44, српске власти су унеле измене у евиденцију о притвору, које сада захтевају од полиције да евидентира време контакта адвоката, присуство адвоката у полицијској станици и почетак и трајање поверљивог разговора са притвореним особа. Налази ад хок посете 2023. показали су да су осумњичени за кривична дела у принципу имали приступ адвокату и да су могли да их консултују у року од неколико сати након што су лишени слободе. То је потврђено записницима о притвору и записницима које је делегација прегледала. Ипак, у многим случајевима, осумњичени су изјавили да су њихови захтеви за помоћ адвоката одлагали полицијци користећи различите трикове (као што је, на пример, чињеница да адвокат није био потребан у раним фазама притвора или да би тражење адвоката имплицирају њихову кривицу) и да је полицијско испитивање почело без присуства адвоката. Као резултат тога, адвокати су били присутни само у полицијској станици када је требало да се донесе одлука о привременом притвору, како би ставили свој печат. Осим тога, у записницима о притвору још увек није било наведено да ли су се осумњичени одрекли права на адвоката, а записници о притвору често су садржавали контрадикторне и нереалне уносе (на пример, време присуства адвоката у полицијској станици било је пре почетка притвора притвореном).

Дописом примљеним 13. јуна 2023. године, српске власти су обавестили Комитет да је, по њиховом мишљењу, улога адвоката у почетној фази лишавања слободе да испита релевантни досије како би саветовао притворено лице о могућности улагање жалбе на решење о привременом притвору.

¹⁸ Србија: Посета ЦПГ 2021, пар. 36.

Комитет подсећа да је у свом искуству које је између осталог потврђено и озбиљним налазима *ad hoc* посете Србији 2023. године, то у периоду непосредно након лишења слободе – и, а фортиори, током којег је појединац подвргнут полицијском испитивању у истражном поступку – да је ризик од застрашивања и злостављања највећи. Сходно томе, могућност да особе које су приведене у полицију имају приступ адвокату, укључујући и могућност поверљивог разговора са истим током тог периода, представља фундаменталну заштиту од злостављања. Постојање те могућности имаће одвраћајући ефекат на оне који желе да малтретирају притворена лица; штавише, адвокат је у доброј позицији да предузме одговарајуће мере ако се злостављање заиста догоди. Даље, Комитет сматра да, како би у потпуности применили дух и слово ЗКП и Правилника о полицијским овлашћењима, полицијски службеници треба да прихвате легитимитет процесних права осумњичених и да разумеју начине на које обезбеђивање брзог приступа адвокату може обезбедити кредибилитет и поузданост истражних поступака, уместо да сматра да је улога одбране супротна делотворној истрази и правичном суђењу. Даље, од суштинског је значаја тачно бележење у евиденцији о задржавању.¹⁹

ПРЕПОРУКА

ПУ Ниш и полицијске станице у њеном саставу ће ухапшеним и осумњиченим лицима јасно саопштити правни статус и положај у којем се налазе, те према њима поступати у свему у складу са важећим прописима, што обухвата и приступ браниоцу пре првог саслушања.

ПРЕПОРУКА ЦПТ

ЦПТ препоручује српским властима да обезбеде строго поштовање начела лекарске поверљивости и да полицијски службеници прецизно евидентирају видљиве повреде у релевантним записницима у светлу горе наведених напомена (види такође став 85.). Конкретно, примедбе које је дао Комитет у ставу 20. у вези са важношћу улоге коју има затворски чувар у спречавању злостављања такође су релевантне у овом контексту.²⁰

НАЛАЗ НПМ:

Уколико доведено, односно задржано лице затражи лекарски преглед или има видљиве повреде, позива се служба хитне медицинске помоћи ради обављања лекарског прегледа или се лице води у локалну здравствену установу. О томе се сачињава и посебна службена белешка.

У седишту ПУ овај преглед се обавља у службеној канцеларији или просторији дежурне службе. Према службеним наводима, полицијски службеници се налазе у просторији поред и присуствују прегледу само на захтев лекара.

У погледу медицинске поверљивости, НПМ није затекао медицинску документацију задржаних лица међу документацијом о задржавању у коју је остварио увид.

Увидом у записнике о задржавању може се уочити да полицијски службеници по правилу не присуствују лекарским прегледима, а у случајевима у којима су присуствовали, у записнику о задржавању и службеној белешци је евидентирано да је то учињено из разлога безбедности, на захтев лекара.

¹⁹ Србија: Посета 2023, пар. 31.

²⁰ Србија: Посета 2021, пар. 37.

Увидом у документацију, тим НПМ је уочио да се уносе подаци о пруженој лекарској помоћи задржаним лицима пре смештаја у просторију за задржавање или током задржавања, као и подаци о констатованим повредама. У неколико предмета, тим НПМ је наишао на податке о повредама које су описане и за које је евидентирано како су настале, а евидентирано је и да је обављен лекарски преглед. Примера ради, у једном случају је у документацији затечена службена белешка да је лице пре задржавања вођено на лекарски преглед у УКЦ Ниш, код лекара специјалисте неурологије који је дао мишљење о томе да ли је лице способно за задржавање, док су у другом случају евидентирани видљиве повреде које је задржаном лицу констатовао лекар на прегледу.

ПРЕПОРУКЕ ЦПТ

ЦПТ препоручује српским властима да предузму кораке како би се обезбедило да без одлагања осигурају да сва лица која је полиција задржала буду у потпуности обавештена о својим основним правима од самог почетка њиховог лишавања слободе (то јест, од тренутка када су дужна да остану у полицији). То би требало осигурати пружањем јасних усмених информација на самом почетку, које би се допуњавале што је пре могуће (то јест, одмах по њиховом доласку у полицијске просторије) давањем писменог обрасца у којем би се њихова права директно приказивала.

Даље, Комитет такође препоручује да се различите верзије информативних листова обједине и стандардизују и да увек садрже право притвореног лица да обавести трећу страну и да приступи лекару како је наведено у члану 69. ЗКП.²¹

Комитет позива српске власти да уложе неопходне напоре како би осигурали да полицијски службеници буду посебно пажљиви у време хапшења и у каснијим фазама притвора како би се осигурало да притворена лица заиста могу да разумеју своја права. Полиција је дужна да се увери да је то тако. Даље, сви информативни листови које користи српска полиција за задржавање осумњичених за кривична дела треба да садрже одредбу о правима на приступ адвокату и лекару, као и обавештење трећег лица о притвору (укључујући конзуларни орган), сходно члану 29. ППО.

Даље, треба предузети делотворне кораке како би се осигурало да се притвореним страним држављанима који не разумеју српски језик одмах пруже услуге преводиоца и да се од њих не тражи да потписују изјаве или друге документе без ове помоћи. Коначно, сва лица лишена слободе треба да добију информације о својим процесним правима у формату који им је доступан, у зависности од њихових потреба: нпр. величина слова, или писање једноставним и приступачним језиком, усмено, различите потребе особа.²²

НАЛАЗ НПМ:

Према службеним наводима, сва лица се од почетка лишења слободе обавештавају о правима која им припадају, усмено на лицу места, пре довођења у полицијску станицу, а по доласку у станицу уручивањем писаног обрасца који садржи обавештење о правима.

Из документације коју је тим НПМ прегледао се види да су лица добијала писмено обавештење о правима убрзо по довођењу у полицијску станицу.

²¹ Србија: Посета 2021, пар. 38.

²² Србија: Посета 2023, пар. 39.

У предметима о задржавању у које је тим НПМ остварио увид, налазила су се писмена обавештења о правима доведених и задржаних лица, која су била потписана или је било наведено да је лице одбило да их потпише.

У више предмета о задржавању у кривичним поступцима писмени формулар – обавештење о правима није одговарајући, јер садржи информације из члана 294. Законика о кривичном поступку, који уређује поступак задржавања лица, али не и листу права задржаног.

2.

УТВРЂЕНО

У ПУ Ниш за писмено обавештавање лица задржаних у кривичном поступку о њиховим правима у више случајева је коришћен неодговарајући формулар обавештења о правима.

РАЗЛОЗИ

Слаба је корист од права која имају особе лишене слободе уколико нису упознате са постојањем тих права. Дакле, неопходно је да особе одведене у полицијски притвор буду изричито упознате са својим правима, без одлагања и на језику који разумеју. Да би се обезбедило да ово буде и урађено, треба увести праксу да се лицима задржаним од стране полиције одмах по притварању да формулар у коме се наводе ова права. Уз то, од тих особа треба тражити да потпишу изјаву којом потврђују да су упозната са својим правима.²³

ЦПТ препоручује српским властима да предузму кораке како би се обезбедило да без одлагања осигурају да сва лица која је полиција задржала буду у потпуности обавештена о својим основним правима од самог почетка њиховог лишавања слободе (то јест, од тренутка када су дужна да остану у полицији). То би требало осигурати пружањем јасних усмених информација на самом почетку, које би се допуњавале што је пре могуће (то јест, одмах по њиховом доласку у полицијске просторије) давањем писменог обрасца у којем би се њихова права директно приказивала. Даље, Комитет такође препоручује да се различите верзије информативних листова обједине и стандардизују и да увек садрже право притвореног лица да обавести трећу страну и да приступи лекару како је наведено у члану 69. ЗКП.²⁴

Лице које се задржава обавештава се усмено и уручивањем писаног обавештења на матерњем или језику који разуме о његовим правима, и то:

- 1. да буде обавештено о разлозима задржавања;*
- 2. да буде поучено да није дужно ништа да изјави, а да све што изјави може бити у законом прописаном поступку употребљено против њега као доказ;*
- 3. на браниоца по свом избору, да неометано обави разговор са браниоцем, да бранилац присуствује његовом саслушању;*
- 4. да буде обавештено да ће се бранилац одредити по службеној дужности, ако га само не изабере, када је то законом обавезно;*
- 5. да се о времену и месту задржавања обавести лице по његовом избору, дипломатско конзуларни представник државе чији је држављанин или представник одговарајуће међународне организације ако је лице избеглица или лице без држављанства;*
- 6. да се без одлагања о задржавању обавести лице или орган старатељства ако је потребно обезбедити заштиту или старање о детету или другим лицима о којима се стара задржано лице;*

²³ Стандарди ЦПТ: Нови стандарди у погледу полицијског притвора, ЦПТ/Инф (2002) 15, пар. 44.

²⁴ Србија: Посета ЦПТ 2021, ЦПТ/Инф (2022) 03, пар. 38.

7. да неометано контактира са дипломатско конзуларним представником своје државе, односно представником одговарајуће међународне организације;

8. да га прегледа лекар;

9. на исхрану и непрекидни осмочасовни одмор;

10. да покрене поступак пред надлежним полицијским или правосудним органима ради испитивања законитости задржавања или надокнаде штете.

Полицијски службеник ће задржаном лицу уручити писано обавештење из става 1. овог члана.

После уручења обавештења из става 2. овог члана, полицијски службеник ће задржано лице позвати да потпише примерак обавештења. Ако задржано лице одбије да прими обавештење или одбије да га потпише или је неписмено, полицијски службеник ће наведено констатовати на обавештењу.²⁵

ПРЕПОРУКА

ПУ Ниш и полицијске станице у њеном саставу ће свим лицима која су задржана у кривичном поступку уручивати писмена обавештења о правима задржаних лица, односно образац у ком ће бити наведена права задржаног из члана 29. Правилника о полицијским овлашћењима.

У информационом систему су доступни обрасци обавештења о правима на српском, на језицима националних мањина и на енглеском језику. Такође, у седишту ПУ Ниш постоји Одсек за странце, те се уколико постоји потреба ангажује преводилац, односно овлашћени тумач, уз чију помоћ се лице информише о правима, а што се евидентира на формулару обавештења о правима.

Предмети су садржали и решења о задржавању, са поуком о праву на жалбу и потписима задржаних лица којима су потврдили њихов пријем. Уочено је и да се решења о задржавању, као и писмена обавештења о правима, уручују лицима убрзо по довођењу у полицијску станицу. У предметима се налазе и потврде о привремено одузетим предметима са таксативно набројаним стварима (врста одузетог предмета и количина која је одузета), као и потврде о враћеним предметима. Ове потврде су биле потписане или је било наведено да је лице одбило да их потпише.

ПРЕПОРУКЕ ЦПТ

ЦПТ препоручује српским властима да предузму мере како би осигурале да записници о задржавању неке особе пружају потпун и тачан приказ свих значајних догађаја који се дешавају током боравка притвореног лица у полицијском притвору. Нарочито треба водити рачуна да се тачно евидентира време службеног почетка лишавања слободе, време када се контактира адвокат по службеној дужности или приватни адвокат, време када је именовани адвокат званично именован и време када је адвокат заправо присутан у полицијској станици.²⁶

Комитет понавља своју препоруку да српске власти предузму мере како би се осигурало да записник о лишавању слободе особе пружи потпун и тачан приказ свих значајних догађаја који су се десили током боравка притвореника у полицијском притвору. Посебно треба водити рачуна о тачном евидентирању времена ефективног почетка лишења слободе и тачном евидентирању свих фаза

²⁵ Правилник о полицијским овлашћењима ("Сл. гласник РС", бр. 41/19 и 93/22), чл. 29.

²⁶ Србија: Посета 2021, пар. 39.

које воде до именовања адвоката, њиховог доласка у полицијску станицу и трајања поверљивог разговора са осумњиченим.²⁷

НАЛАЗ НПМ:

Сходно важећим прописима, задржавање лица у кривичном поступку се рачуна од момента хапшења, односно одазивања на позив; за лица задржана у прекршајном поступку од почетка довођења; а за лица задржана у складу са правилима о безбедности саобраћаја на путевима од тренутка алкотестирања или одбијања алкотестирања.

Увидом у поједине предмете о задржавању уочено је да се почетак задржавања исправно рачунао.

У записницима о задржавању у које је тим НПМ имао увид су уношени подаци о томе када је бранилац контактиран, рачунајући и браниоца по службеној дужности, када је приступио у полицијску станицу и када је обавио поверљив разговор.

Записници о задржавању у које је остварен увид садрже све информације о току задржавања и остваривању права лица током трајања задржавања. Тако се у овим записницима, поред напред поменутог евидентирања остваривања права на приступ браниоцу, евидентирају и подаци о томе да ли је лице желело да обавести блиску особу о задржавању, односно ко је обавештен и у колико сати, да ли је лице обедовало или одбило да обедује, као и подаци о обиласцима лица током задржавања. Из записника о задржавању у које је остварен увид произлази да су обиласци задржаних лица, посебно оних који су задржани по ЗКП-у у просторијама за задржавање у КПЗ Ниш веома чести, и да се у записник о задржавању бележе све значајне информације о стању и понашању задржаног лица (на пример: спава, комуникативан је, лежи, жали се на главобољу, као и подаци о томе да ли је долазио лекар, да ли је лице излазило у шетњу или одбио шетњу, иако му је понуђена и сл.).

Према наводима полицијских службеника, задржаним лицима се омогућава да документацију о задржавању држе код себе током трајања задржавања, уколико то желе. Такође, задржаном лицу се по истеку задржавања уручује један примерак записника о задржавању

Записници које је тим НПМ прегледао су били потписани од стране задржаних лица, а притворена лица са којима је тим НПМ обавио разговоре су потврдила да им је по истеку задржавања уручен примерак записника о задржавању.

ПРЕПОРУКЕ ЦПТ

ЦПТ препоручује да српске власти у пракси уведу електронско (тј. аудио и/или по могућности видео) снимање свих полицијских разговора у светлу примедби у ставу 20. Даље, желео би да буде обавештен о полицијским установама у којима су собе за разговор опремљене уређајима за аудио и видео снимање.²⁸

Комитет понавља своју препоруку да српске власти успоставе систем за систематско аудио-видео снимање свих полицијских разговора са осумњиченима за кривична дела, спроведених у складу са чланом 289. ЗКП. Ово би захтевало успостављање потпуно опремљених просторија за разговоре у полицијским станицама, усвајање подзаконских аката о складиштењу података и техничким захтевима, као и обуку запослених за њихово коришћење. У начелу, систематско снимање треба да

²⁷ Србија: Посета 2023, пар. 44.

²⁸ Србија: Посета 2021, пар. 41.

обухвати све фазе полицијског испитивања, укључујући и давање информација о правима на почетку интервјуа.²⁹

НАЛАЗ НПМ:

У седишту ПУ Ниш једна просторија опредељена је и опремљена опремом за аудио и/или видео снимање саслушања осумњичених, али се иста не користи. На вратима исте је видно истакнуто обавештење да је просторија под аудио и видео надзором и да се разговори у њој снимају.

Према наводима полицијских службеника, запослени нису прошли посебну обуку за снимање саслушања нити постоје подзаконски акти о чувању и руковању са снимљеним материјалом.

Имајући у виду да наведена пракса није специфична само за ПУ Ниш, већ да постоји и у другим полицијским управама, те да је питање снимања саслушања и других разговора полицијских службеника са осумњиченима системског карактера, НПМ ће посветити посебну пажњу решавању овог питања кроз континуирани дијалог са Министарством унутрашњих послова и евентуално упућивање препорука за унапређење поступања.

ПРЕПОРУКА ЦПТ

ЦПТ препоручује да се извештаји о примени средстава принуде саставе брзо и тачно, у складу са чланом 105 Закона о полицији, као и да се процена усклађености такве принуде са принципима неопходности, пропорционалности и законитости спроводе са анализом свих релевантних информација од стране непосредног супервизора. На крају, треба израдити извештаје о примени средстава принуде за све случајеве у којима је примена силе била неопходна, посебно у време лишења слободе притвореног лица.³⁰

²⁹ Србија: Посета 2023, пар. 43.

³⁰ Србија: Посета 2021, пар. 42.

НАЛАЗ НПМ:

У Дежурној служби ПУ Ниш тим НПМ је добио податак да су у 2023. години средства принуде употребљена у укупно 119 случајева, од којих је физичка снага употребљена у 39 случајева, а у осталим случајевима се радило о употреби средстава за везивање. Гумена палица и друга средства принуде нису примењивана.

У 2024. години до дана посете НПМ, физичка снага употребљена је у два случаја, средства за везивање су учесталије употребљавана него 2023. године, а употребе других средстава принуде, као ни у 2023. години, није било.

Извештаји о употреби средстава принуде се ажурно састављају и подносе, а оцена оправданости и правилности њихове употребе се доноси у законом прописаном року.

Увидом у поједине предмете оцене оправданости и правилности употребе физичке снаге НПМ је уочио да извештаји садржи све прописане податке, као и детаљан опис догађаја, а нарочито опис пруженог отпора лица над којим је примењена физичка снага, дато упозорење лицу да ће према њему бити употребљена средства принуде, опис понашања и радњи лица након упозорења, као и време, начин и радње које је полицијски службеник предузео употребљавајући физичку снагу (нпр. полуга „кључ на лакту“) и када је употреба престала. У извештајима се наведе и имена сведока и друге околности од значаја за оцену оправданости и правилности употребе средстава принуде (као што је, на пример, стање тешке алкохолисаности лица над којим је употребљена физичка снага).

Приликом оцене оправданости и правилности употребе средстава принуде, осим разматрања извештаја, предузимају се радње у циљу потпуног утврђивања чињеничног стања, прикупљањем обавештења и изјава од очевидаца и од других полицијских службеника који имају непосредна сазнања о околностима њихове примене, као и преко других доступних извора информација (лекарски извештаји, снимци са камера и сл.).

Наведено се не односи на поступак оцене оправданости и правилности употребе средстава за везивање код лица код којих нису наступиле никакве последице од употребе тих средстава, у којим случајевима се на извештају забележи да ли је или није ово средство оправдано и правилно употребљено.

У случајевима оцене оправданости и правилности употребе других средстава принуде посебно се образлаже да ли је службени задатак могао бити извршен без употребе средстава принуде, да ли је употребљено најблаже средство принуде које јамчи успех, сразмерно разлогу употребе и на начин којим се службени задатак извршава без непотребних штетних последица, као и да ли је употребљено средство принуде примењено суздржано и сразмерно опасности која прети и да ли је осигурано пружање помоћи повређеном или угроженом лицу, и друге прописане околности.

На основу налаза из посете тим НПМ закључује да се у ПУ Ниш поступа у складу са овом препоруком ЦПТ.

ПРЕПОРУКА ЦПТ

ЦПТ препоручује да се предузму мере како би се осигурало да све полицијске станице поседују залиху основних хигијенских производа као што су сапун и хигијенски улошци за притворена лица.³¹

³¹ Србија: Посета 2021, пар. 45.

НАЛАЗ НПМ:

Тим НПМ је обишао просторије за задржавање у КПЗ Ниш и затекао их је чисте и уредне у погледу услова за боравак. Такође, уочено је да задржана лица имају на располагању средства за одржавање хигијене.

У односу на стање из ранијих посета, током ове посете уочено је да је видео надзор у функцији и да је обавештење о постојању видео надзора видно истакнуто.

ПРЕПОРУКЕ ЦПТ

Комитет такође препоручује да се притвореним особама обезбеде храна и вода након осам сати од почетка лишавања слободе. С тим у вези, треба изменити одговарајућу одредбу Правилника о условима притворског простора у складу са тим.³²

Комитет понавља своју препоруку да српске власти обезбеде да се лицима у полицијском задржавању нуди храна у редовним интервалима током њиховог боравака. Такође, Комитет сматра да лицима у полицијском притвору треба обезбедити најмање један топли оброк дневно, који би требало да буде обилнији од сендвича. Даље, различити јеловници засновани на здравственим и културним потребама треба да буду доступни у складу са одредбама члана 37. ППО-а.³³

НАЛАЗ НПМ:

Сходно домаћим прописима, задржаном лицима се обезбеђује један оброк у року од шест сати од момента задржавања, а у случају да задржавање траје дуже од 12 сати, обезбеђују се три obroка.³⁴

Лица која су задржана по ЗКП-у у просторијама за задржавање која се налази у КПЗ Ниш добијају храну у време и по режиму који важи у КПЗ Ниш, а што укључује и један топли оброк дневно. Такође, доступна је и исхрана у складу са религијским потребама лица.

³² Србија: Посета 2021, пар. 45.

³³ Србија: Посета 2023, пар. 49.

³⁴ Правилник о полицијским овлашћењима, чл. 37. ст. 2.